

Slutat misshandla sig själv

Situation Sthlms säljare **Line Finnilä** har både haft tur och varit med om "bra mycket skit". Men det var inte uppväxtens fel, hon var "experimentlysten". Nu drömmer hon inte längre om heroin. Nu drömmer hon om att få träffa sin syster igen.

Text **Maria Hagström**
Foto **Anneli Hildonen**

Ijulas ringde Line Finnilä sin pappa för att berätta något positivt: "Jag har slutat misshandla mig själv". Hon tänker att det kanske inte var helt rätt ordval, men hon tror att han fattade. Det hon menade var att hon hade slutat med sprutor och heroin.

– Tidigare har jag inte heller kunnat säga rakt ut vad jag skulle använda pengarna till, när jag ringde mamma för att be om att få låna. Jag tror inte att hon ville veta. Ett tag var det 200 spänn om dagen och det höll på att göra oss riktigt osams, berättar Line Finnilä när hon tar en stunds paus från tidningsförsäljningen en torsdag efter julhelgerna.

Att hon började sälja tidningen för ett år sedan hjälpte hon var inte tvungen att be om pengar lika ofta. Men det är framförallt nu när hon påbörjat LARO-behandling med läkemedlet suboxone som hon "inte behöver slänga pengar på skräp", som hon säger.

– Jag tycker att det är superbra med LARO, det bästa jag har gjort. Jag hade inte kunnat sluta utan "subben" och statens hjälp. Det är en räddning. Nu drömmer jag inte längre om heroin. Jag börjar inte skaka, får inte ont i kroppen eller spyr när jag inte får det. Det känns inte som att kropp och själ slits isär. Jag har knarkat för att bli frisk.

Hon tror att hennes föräldrar är glada nu. Äntligen! De har varit ledsna och oroliga. Hon berättar att hon har en tio år yngre syster.

– Jag tror att kontakten inte är så bra på grund av...

"Nu drömmer jag inte längre om heroin. Jag börjar inte skaka, får inte ont i kroppen eller spyr."

Hon avbryter sig, viftar med handen framför ansiktet som för att hålla tillbaka gråten, men tårarna börjar rinna ändå.

– Jag har inte träffat henne på tio år, men hon har sagt att hon tänker på mig varenda dag. Och jag tänker på henne hela tiden. Hon har en fyraårig son. Han vet att det finns en moster som heter Line, men han har bara sett mig på bild. Jag har pratat med honom lite i telefon, men vi har aldrig träffats.

Hennes mål nu är att de två månaderna utan heroin ska bli två månader till och därefter många fler. Hon hoppas på att så småningom få ta med sig medicin över en hel helg, istället för att gå till "Maria" dagligen. Då skulle hon kunna åka till Kristianstad där systemen och föräldrarna bor.

– Jag har alltid varit välkommen till mina föräldrar, men jag har suttit fast och inte kunnat lämna Stockholm. Jag hade annars behövt ta med mig så och så många "bollar" dit och alla sprutverktyg, jag tror inte att det hade varit så roligt att se mig komma hem så där.

Hon berättar att hennes pappa försökte lära henne rätt och fel under uppväxten, att han varit noga med det där: man begår inte brott. Helst ska man inte ha med soc att göra heller.

– Jag åkte dit för snatteri när jag var tolv år och han blev vansinnig. Han har försökt fostra mig om etik och moral. Jag har haft en bra uppväxt, en normal barndom. Jag är maskrosbarn fast åt andra hållet, kan man säga. Jag var experimentlysten.

Line Finnilä föddes hösten 1984 på Västerås sjukhus. 3 888 gram och 52 centimeter stor. Hon växte upp i Surahammar, som hon beskriver som arbetarklassens kommun, en liten bruksort. De fyra första åren bodde hon med sin mamma och pappa i en lägenhet på Timmergatan, med skylten "Finnilä" på dörren. Det är inte så många som heter så. Mamman har samiskt påbrå och kommer från ►►

Om LARO

■ LARO är en behandling för personer som haft ett långvarigt beroende av heroin eller andra opioider.

■ I behandlingen kombineras läkemedelsbehandling, med metadon eller buprenorfin, med psykologisk behandling eller psykosocialt stöd.

■ Syftet är att förebygga återfall, smittspridning, dödlighet och förbättra social funktion.

■ Patienten ska ha fyllt 20 år, om inte särskilda skäl föreligger, och haft ett opioidberoende i minst ett år.

Line Finnilä skissar upp sin första tatuering, ett kinesiskt tecken för "kvinna med ett tak". Hon var 14 år och killen som gjorde den använde en hemmabyggt maskin av en symaskinsfot, eltandborste och en nål.

Kukkola i finska Lappland. Line Finnilä var på besök där med sina föräldrar när hon var barn. Hon minns den vilda Kukkolaforsen och de stora timmerstugorna.

På Timmergatan i Surahammar bodde också en svart liten katt. Det är den som har gjort att hon skelar lite, hon fick en kattklo i ögat.

– Katten blev rädd när jag kom emot den, jag var väl liten och framfusig och fick nog lite stryk av den. Mormor hade katt också, jag älskade att leka med den när jag var där. Senare skaffade vi Charlie. Han blev 21 år. Han var så cool, det såg ut som att han hade kajal runt hela ögat. Gud, vad jag saknar att ha husdjur.

Ett av hennes framtidsmål är att ha en bostad där hon kan ha katt.

– Katter är mysiga, roliga och skitcoola. De kan lära sig saker, som att öppna balkongdörrar. De skulle säkert kunna bygga hus bara de hade tummar.

När Line Finnilä var fyra år flyttade familjen in i en röd enplansvilla med svarta knutar på Solistvägen. Vinbärsbuskar, päronträd och en häck där det fanns ett hål att springa igenom och över till bästisen Joanna som bodde mittemot.

Tv-spel var deras största intresse. De kollade också Disneyfilmer och på skräckfilm alldeles för tidigt. Hon vågar fortfarande inte se om Stephen Kings "IT". De lekte även storasyster och lillasyster på äventyr. Line Finnilä var två år äldre än sin bästis, det gjorde inget förrän hon kom in i tonåren. Då blev åldersgapet för stort. Hon fick andra intressen, såsom killar. Hon hade sin första fylla och testade cannabis. Hon piercade näsan och gjorde en tatuering när hon var 14 år.

– Pappa kallade den för kråkfot. Den var inte så snygg, säger hon och skrattar.

Hon plockar fram ett papper ur väskan och ritar ett kinesiskt tecken, berättar att det betyder kvinna. Och så ritar hon ett tak över kvinnan. Så såg tatueringen ut. Kvinna

med ett tak. Tänk om hon hade vetat då att det var det hon en dag skulle sakna. Men just där och då var motivet inte särskilt genomtänkt, det var väldigt spontant. Inte heller var det väl genomfört. Killen som gjorde den använde en hemmabyggt maskin av en symaskinsfot, eltandborste och en nål.

Hon drar ner sin tröja över ena axeln och visar en röd ros.
– Rosen är en "cover up". Jag tatuerade över den där första tatueringen när jag blev 22 år.

Dels var ju den hemmagjorda tatueringen inte så snygg, den hade dessutom blivit för svag i färgen och kändes för liten. Hon ville ha något ordentligt. Killen som hade tatuerat in det kinesiska tecknet hade också blivit nynazist och dödades under en våldsam demonstration i Salem.

– Jag är ingen nazist och tatueringen var inget jag behövde spara som nåt slags minne. Allting var bara tragiskt.

Istället lät hon en proffstatuerare sätta en röd ros på henne arm. Sedan dess har rosor följt med henne. Hon tycker om att teckna och för det mesta blir motivet rosor, för att de är vackra och komplexa. Ofta tecknar hon också träd, löv för löv. De är fina och livsviktiga.

Line Finnilä gillar även att måla med akrylfärger. Oljefärger kräver däremot för mycket tålamod. Hon fick sina första akrylfärger en julafton när hon var i 20-årsåldern. Hon och pappan satt och målade, hon minns att han gjorde en älg i en solnedgång.

– Han är duktig, han kan om han vill. När jag målar med akryl blir det mest abstrakt. Det är geometriska mönster, streck hit och dit, massa kladd, men balans för ögat. Färgkompositionen faller för ögat. Jag är duktig med färgskalor.

Det är viktigt för henne att få utlopp för sin kreativt. Hon skriver mycket och älskar sina block. ▶▶▶

"Jag är ingen nazist och tatueringen var inget jag behövde spara som nåt slags minne."

Line Finnilä säger att hon har haft tur med en del kompisar, men att hon också råkat ut för "bra mycket skit". Som den gången hon åkte bak på en motorcykel på Örbyleden och flög av när föraren gasade på. Han smet från olyckan och hon hamnade på sjukhus.

– De är lite som dagböcker. Jag skriver när jag blir arg eller ledsen, när jag tycker att nåt är konstigt, jag skriver ofta och mycket.

En slags ventil. Det kan behövas en sådan i livet, särskilt när livet är hårt. När blev det så?

Tonåringen Line Finnilä blev uttråkad i Surahammar, det fanns inte mycket att göra där. Skolan blev också trist. När tjejerna hon hängde med slutade gå dit så började även hon skolka ibland.

Hon flyttade ihop med en pojkvän i Västerås när hon var 17 år. Hon gick IV-programmet, men fick en infektion med streptokocker och missade mycket i skolan. Sedan hoppade hon av.

När hon var 18 år bestämde hon sig för att ta bort "Caro" i sitt namn och bara bli "Line". Det var ju ändå det hon kallades för och hon ville inte bli en "Carro". Det var också i den åldern hon började använda droger kontinuerligt, även om hon hade testat när hon var yngre. Hon var 15 år när hon prövade amfetamin, men hon tog för mycket, blev avskräckt och höll sig borta från tyngre droger tills hon fyllt 18.

– Jag är glad att jag inte började ännu tidigare, så att jag hade fastnat i utvecklingen. Hjärnan har ju inte vuxit klart då.

Efter att hon fyllt 20 kom "ecstasyfasen", med party-droger när det var fest.

– Jag har gått på rejev och varit ute och stampat i skogen. Jag hade kul då men jag är glad att jag inte använde ecstasy mer, för man blir så bränd i huvudet av det.

Det var en "luddig" tid. Hon och pojkvännen rökte cannabis dagligen, drack rödvin på vardagar och festade på helgerna. Förhållandet tog slut efter drygt sex år. Efter en tid

"Jag gjorde aldrig nån anmälan. När man lever i en drogvärld så vill man inte gola ner nån."

träffade hon en ny kille och flyttade in hos honom i Malmö.

Hon älskade staden och människorna där, men pojkvännen misshandlade henne. Hon tvingades fly.

– Sen åkte jag aldrig tillbaka. Det är så synd, för det är en jättefin stad.

Hon tog först skydd hos föräldrarna och flyttade sedan tillbaka till Västerås och försökte "ta tag i bitarna". Hon läste in gymnasiet, jobbade extra på ett äldreboende och fick en egen lägenhet. Men hon kom också i kontakt med subutex och började köpa det svart.

När hon träffade en ny kille, som inte använde droger, tog hon subutex i smyg. Men han kom på henne och gjorde slut. Hon sjönk ner in i en djup depression.

– Jag orkade inte ta tag i lägenhet, hyra eller soc. Allt rasade, jag blev vräkt och lämnade alltihopa. Då hakade jag på en kille till Stockholm.

Sedan dess har hon varit hemlös. Det är ungefär åtta år nu.

– Jag har levt på soffor hos kompisar och sovit i källare. Levtt där jag kan leva.

Hon säger att hon har varit beroende av att ha en man, för att hon är "svag". Då menar hon fysiskt.

– Jag har till exempel inte orkat bryta upp förråd med en kofot själv.

Men för två-tre år sedan fick hon hjälp av socialtjänsten och livet blev lite bättre.

– Förr kunde pappa skämta om soc och socialbidrag, men jag har mycket att tacka soc för.

Att hon till slut påbörjade LARO-behandling menar hon handlar mycket om att hon haft tur med de kontaktpersoner hon har haft: socialhandläggaren, personal på ett boende och kontaktpersonen hon hade när hon var dömd till skyddstillsyn. De har varit förstående men också ringt och tjatat.

Hon säger att hon även haft tur med kompisar längs vägen, i alla fall en del, men att hon råkat ut för "bra mycket skit också". Som mc-olyckan på Örbyleden.

Det var första och sista gången hon åkte motorcykel. Hon tyckte att det gick för fort och försökte be mannen som körde att sakta ner, men han hörde inte. Istället gasade han.

– Jag hann inte med när han kom upp i 130. Jag höll ▶▶▶

Lines horoskop: Skorpionen

■ Line Finnilä är intresserad av astrologi. Runt halsen brukar hon bära halsband, med en lila, svart eller grön sten. Den svarta stenen är onyx – skorpionens huvudsten.

– Jag är nog en typisk skorpion.

Det som sägs utmärka en skorpion är passion, mod och styrka. Också att skorpionen kan uppfattas som mystisk och reserverad. Och under den lite hårdare ytan döljer sig livlig fantasi och passion.

– Jag har livlig fantasi, som kan leda till miss-tänksamhet. Passion för mig handlar inte främst om något sexuellt, det är musik, mina rosor och träd.

inte i tillräckligt hårt, föll av och studsade. Jag hade hjälm på mig och han hade rättat till visiret innan, hade han inte gjort det hade jag varit död nu. Jag klarade mig men fick brännskador av asfalten och kläderna satt fast på kroppen. Dunjackan var det bara trasor av.

Han smet från olyckan. Hon fick ligga på sjukhus.

– Jag har kvar många ärr, men har inte fått nåt skadestånd – jag gjorde aldrig nån anmälan. När man lever i en drogvärld så vill man inte gola ner nån. Jag höll tyst om det.

På sjukhuset fick hon starka mediciner mot smärtan. När hon lämnade sjukhuset fortsatte hon använda illegalt metadon mot värken. Efter ett tag gick hon över till heroin.

– Det har aldrig varit nån som uppmanat mig eller tvingat mig att ta droger, det har varit jag som har frågat om det.

Det är måndag i januari. En rå och gråtrist sådan. Line Finnilä försöker sälja tidningar i Solna centrum. Det brukar gå ganska bra här, men den här dagen vill folk helst skynda förbi och in i värmen i gallerian eller ner i tunnelbanan.

I februari har det gått ett år sedan hon och hennes kille Ronnie passerade Situation Sthlm och bestämde sig för att spontant att gå in och registrera sig för att bli säljare. Sedan dess har de sålt tidningar nästan varje dag.

Hennes pojkvän är drogfri och har en lägenhet från socialtjänsten, hon är på väg åt det hållet. Hon har just nu ett rum på stödboendet Krukis. När hon kom ut från Mariakliniken, där hon varit några dagar för att ställas in på medicinen, hamnade hon först på Krukis Dropin.

– Det är ingen höjdarplats. Det är inga fönster, det är dålig luft och man får inte gå ut. Man blir nipprig. Det var bara män som var där, jag var ensam tjej. Det finns inget att göra än att titta på tv, men det finns knappt några kanaler. Så dit vill man inte. Det är väl det som är meningen.

Snart fick hon ett rum på Krukis stödboende istället. Hon säger att hon har "tagit ledigt" därifrån ett tag och har sovit en del hos sin kille.

– Efter två månader tar de bort rummet. Vi får se om jag kommer tillbaka eller om jag flyttar in nån annanstans, men jag har ett eget rum där nu.

Jag ringer till boendets chefför att kolla om det är okej att vi följer med henne till Krukis. Hon berättar att Line Finnilä inte har kvar sitt rum. Att hon måste ha missförstått, hennes saker sparas där i två månader men de kan inte ha ett oavvänt rum stående. Hon blev utskriven förra veckan.

När jag lagt på och berättar blir hon först tyst.

– Nu vart jag lite chockad. Den informationen har inte jag fått, men de har kanske försökt ge mig den. Då vet jag det nu. Det är ledsamt. Jag trodde att jag hade två månader

"Jag har aldrig rånat nån, jag har inte gjort nåt som har ärrat nån själ."

på mig. Men det handlar ju om en massa pengar, soc vill väl inte betala när jag inte är där.

Bo hos sin kille är inte ett alternativ, han får inte ha en inneboende i sin lägenhet.

Line Finnilä går in i gallerian, sätter sig vid ett bord och tar fram blocket som hon älskar. Hon skriver några rader och det är som att det då går upp för henne att hon inte har någonstans att bo.

– Jag har alltså fått reda på att jag blev bostadslös igen i dag, så det är lite sådär... Men jag kommer få hjälp av soc, det ordnar sig nog. Jag är i alla fall skriven hos Situation Sthlm, det vill jag fortsätta vara. Jag tycker att det känns tryggt att posten kommer dit.

I blocket finns andra rader, sånt som har dykt upp i huvudet, som att hon vill ha sin systems nummer, hon har tappat det. "Min vackra syster. Vi kommer från en av de vackraste slag av människor."

I väskan har hon också en diktsamling som hon lånat från Situation Sthlms "bibliotekshylla". Det är den första bok hon har läst på länge.

– Det är en kvinnlig konstnär och en man som skriver poesi. Jag tycker att det är intressant med poesi. Jag tänkte också ge mig in på Stephen Kings bok *Köplust*. Ronnie har den och jag tänkte låna. Min pappa har rekommenderat boken. Jag behöver nåt att göra för att inte bli uttråkad, jag måste fylla ut tiden. Jag är van att använda tiden till en massa dumheter.

Nu vill hon istället fylla den med något nyttigt.

– Jag har aldrig rånat nån, jag har inte gjort nåt som har ärrat nån själ. Men det är klart att folk blir arga när de blir av med sina grejer. Det känns skönt att slippa den biten också, det känns bra för karman. ■

Line Finnilä
säljer tidningen
i Solna centrum.
Hon tycker om den
försäljningsplatsen,
det är många som
köper här.

